

ČESKÁ REPUBLIKA

Česká školní inspekce

Ústecký inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Radonice, okres Chomutov

Radonice 165, 431 55 Radonice

Identifikátor školy: 600 077 314

Termín konání komplexní inspekce: 11. – 15. března 2002

Čj.	064 17/02-5022
Signatura	kflcv116

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Radonice, okres Chomutov je příspěvkovou organizací s právní subjektivitou. Dle Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení, které vydal Školský úřad v Chomutově pod č.j. PgO 516/2000 s platností od 1. ledna 2001, subjekt sdružuje základní školu a školní družinu. Kapacita této úplné venkovské školy činí 276 žáků, v době konání komplexní inspekce se zde vzdělávalo 147 žáků. Z celkového počtu 9 tříd (v některých třídách se společně vzdělávají žáci více ročníků) jsou dvě třídy speciální, určené žákům s mentálním postižením. Žáky vzdělává 12 pedagogů, tj. 11 učitelů a jedna vychovatelka školní družiny. Rada školy zde nepracuje. Žáci jsou vyučováni podle vzdělávacího programu Základní škola č.j. 16847/96-2 a ve speciálních třídách podle Vzdělávacího programu pro zvláštní školu č.j. 22980/97-22.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ

První stupeň

V rámci komplexní inspekce byl sledován průběh vzdělávání ve všech ročnících, v předmětech naukového i výchovného charakteru.

Časová dotace ve sledovaných předmětech odpovídá schválenému učebnímu plánu, členění učiva do jednotlivých ročníků je v souladu s učebními osnovami, které jsou průběžně plněny. Mezi jednotlivými ročníky je zajištěna návaznost výuky předmětů a při plánování nedochází k obsahové duplicitě. Ředitel školy požaduje na vyučujících vypracování časových a tematických plánů pro jednotlivé předměty. Plány korespondují s učebními osnovami a jsou v nich zahrnuty i Úpravy a doplňky, které vydalo MŠMT pod č.j. 25 018/98-22 s platností od 1. září 1998. Bezprostřední příprava pedagogů na výuku je svědomitá a vychází z jejich možností. Vlastní realizace výuky ale není vždy adekvátní přípravě a to především ve třídách, kde se společně vzdělávají žáci dvou ročníků. Stavba hodiny je striktně rozdělena na práci s jednotlivými ročníky v odděleních, kdy se střídá přímé a nepřímé vyučování s velkým podílem samostatných prací. Během sledovaných hodin docházelo pak k tomu, že někteří žáci nedostali možnost komunikovat nebo se jinak uplatnit ve výuce. Plánování a příprava výuky jsou celkově průměrné.

Výuku zajišťují učitelky odborně a pedagogicky způsobilé, ale i učitelky bez požadovaného vzdělání. Odborná a pedagogická nezpůsobilost negativně ovlivňovala kvalitu vzdělávání, ve sledovaných hodinách se projevovaly především nedostatky metodického charakteru. Škola disponuje dostatkem vhodných výukových prostor, v době konání inspekce však v některých prostorách absentovala náležitá hygiena. Prostorné učebny jsou vybaveny potřebným, výškově vhodným starším žakovským nábytkem a dalším nábytkem pro uložení pomůcek. Uspořádání lavic vyhovuje zejména frontálně vedené výuce. Estetická úroveň jednotlivých tříd je na velmi dobré úrovni, výzdobu tvoří žakovské práce a nástěnné výukové tabule. Žáci i učitelé pracují s učebnicemi a pracovními sešity, které jsou opatřeny schvalovací doložkou. Učitelky využívají v malé míře dostupných pomůcek. Pokud ve výuce použily pomůcky, jednalo se nejčastěji o vlastnoručně vyrobené nebo nakopírované materiály. Audiovizuální technika byla ve sledovaných hodinách využita jednou. Podmínky výuky jsou celkově hodnoceny jako průměrné.

Výuka ve třídách, kde se vzdělávají žáci dvou ročníků, byla vedena pouze frontálním způsobem bez diferenciaci dle schopností žáků. Pouze v prvním ročníku (samostatná třída) pracovali žáci v různých pracovních skupinkách. Nezbytné organizační pokyny byly žákům

jasné, přiměřené věku i jejich možnostem. Nejslabším místem v hodinách bylo využívání forem a metod práce. Ve výuce absentovala pestrost a střídání činností, frontálně vedená výuka za značně malé podpory pomůcek nevytvářela žákům podmínky ani pro uplatnění alternativního způsobu řešení úkolů ani pro aktivní učení. Zejména v matematice nebyl vytvořen prostor pro aplikaci početních úkonů do praktického života. Málo efektivní byly činnosti, kdy žák pracoval u tabule a ostatní stejný úkol počítali (opisovali z tabule) do sešitů. Při psaní je malá pozornost věnována psychohygieně. Žáci nejsou důsledně vedeni ke správnému sezení a držení psacího náčiní (u některých přetrvává tzv. drápopité držení pera). Na kvalitativně vyšší úrovni byly sledované hodiny s výchovným zaměřením. Žáci měli možnost vyjádřit svou osobitost, představivost, pracovali vlastním tempem, uplatňovali originalitu při hře s barvou. Činnosti byly přiměřené věku i schopnostem žáků. Ve všech hodinách byl efektivně využit vyučovací čas. Učivo bylo interpretováno věcně správně.

Většině sledovaných hodin chyběla vstupní, ale i průběžná motivace učiva. Vyučující ve snaze předat žákům co nejvíce informací stále spěchali, což se projevovalo i tím, že nevyužívali v potřebné míře mezipředmětových vztahů, neuváděli příklady z praktického života a nevytvářeli potřebný prostor pro dialog s žáky. Při opakování i pro zjištění pochopení nově probíraného učiva využívali uzavřených otázek a většinou se spokojili i s odpovědí jedním slovem. Žáci byli pozitivně hodnoceni. V rámci samostatných prací jim byla poskytována ze strany vyučujících individuální pomoc, zároveň vždy byla respektována zásada přiměřenosti. Hodnocení vědomostí žáků je založeno na klasifikaci známkou. Z kontroly žákovských knížek a náhodným výběrem školních sešitů je zřejmé, že hodnocení je objektivní, ale většinou je založeno na zvládnutí desetiminutovek nebo jiných písemných úkolů. Jen výjimečně bylo učivo v závěru shrnuto a ohodnocena snaha, aktivita a chování žáků. Ti nejsou vedeni k sebehodnocení. Motivace a hodnocení je na průměrné úrovni.

Interakce a komunikace vychází z dohodnutých pravidel jednání. Komunikativní dovednosti nejsou u žáků rozvíjeny v potřebné míře a to zejména z důvodů organizace hodiny. V naukových hodinách není vytvořen prostor pro diskusi. Své názory mohou žáci uplatnit ve volnějším hodinách s převahou výchovného zaměření. Verbální úroveň některých vyučujících není vzorem pro žáky, protože učitelé mluví často nespisovně a velmi rychle. Ve sledovaných hodinách se žáci chovali velmi dobře, dle možností byli aktivní a projevovali kladný vztah k výuce.

Na základě výše uvedených skutečností hodnotí ČŠI průběh vzdělávání na prvním stupni jako průměrný s tím, že vzdělávání v předmětech výchovného charakteru je na vyšší úrovni ve srovnání s předměty naukového charakteru. Nedostatky jsou především v oblasti organizace, metod a forem práce a ve využívání dostupných pomůcek.

Speciální třídy

Třídy pro žáky s mentálním postižením jsou umístěny na odloučeném pracovišti v Radonicích. V době konání komplexní inspekce se ve dvou třídách s několika ročníky (I. třída – 3., 4. a 5. ročník, II. třída – 6., 8. a 9. ročník) vzdělávalo celkem 25 žáků. I přes to, že v I. třídě je zapsáno 13 žáků, ředitel školy neudělil výjimku z počtu žáků. Během inspekce byly navštíveny obě třídy a hospitační činnost byla rovnoměrně rozvržena mezi předměty s převahou naukového i výchovného charakteru.

Plánování a příprava výuky je celkově na průměrné úrovni. Časová dotace ve sledovaných předmětech odpovídá učebnímu plánu, ale ze zápisů v třídních knihách a porovnáním s učebními osnovami vyplývá, že učební osnovy nejsou plněny v předmětu rýsování v 9. ročníku. Mezi jednotlivými ročníky je zajištěna návaznost výuky předmětů. Výuku ve speciálních třídách zajišťuje vyučující s odbornou a pedagogickou způsobilostí, vyučující bez požadovaného vzdělání a vychovatelka školní družiny. Absence požadovaného vzdělání se

výrazně projevuje na kvalitě výuky. Bezprostřední příprava vyučujících na výuku byla sice pečlivá, ale zejména v jedné z tříd nebylo důsledně pamatováno na využívání pomůcek. Výukové prostory odpovídají psychohygienickým požadavkům na vzdělávání žáků s mentálním postižením. Učebny jsou světelně i tepelně dobře zajištěné. Ve všech prostorách je pečlivě udržována čistota a třídy jsou na velmi dobré estetické úrovni. Výzdobu tvoří především žákovské výtvarné a rukodělné práce, nástěnný výukový materiál a živé květiny. Učebny jsou vybaveny základním žákovským a dalším nábytkem pro uložení pomůcek. Nedílnou součástí obou učeben je audiovizuální technika, která nebyla v době hospitací využita. Žáci a učitelky využívají učebnice a pracovní sešity se schvalovací doložkou. Především v jedné z tříd využívá učitelka nakopírovaný a další výukový materiál. Ve druhé třídě nejsou pomůcky ve výuce téměř využívány, zde chyběly i základní pomůcky pro výuku sledovaných předmětů (demonstrační rýsovací potřeby, velká nástěnná mapa Evropy apod.).

Vlastní vzdělávání negativně ovlivňuje fakt, že v každé třídě se vzdělávají žáci tří ročníků. Organizace výuky naukových předmětů je založena pouze na střídání přímé a nepřímé frontálně vedené činnosti ve skupinách. Ve snaze vyučujících naplnit učební osnovy pak dochází k tomu, že během hodiny nenajdou uplatnění všichni žáci, učitelky nediferencují učivo dle schopností a možností žáků a není vytvořen prostor pro větší vzájemnou komunikaci a aktivní učení. V rámci často dlouhých samostatných prací mají žáci prostor pracovat individuálním tempem, v případě nutnosti jim vyučující ochotně poskytují pomoc. Při zadávání úkolů je vždy respektována zásada přiměřenosti. Organizace výuky, absence rozmanitých forem a metod práce pak neodpovídá ani psychohygienickým požadavkům, protože žáci dlouho píšou nebo sedí v lavicích, aniž by došlo ke změně temporytmu hodiny, což vede následně k viditelné únavě. Učivo bylo interpretováno téměř vždy věcně správně, výjimkou byla jen hodina zeměpisu. Diametrálně rozdílná je výuka předmětů s převahou výchovného charakteru. Dostatečné množství pomůcek a pracovního materiálu, vhodná motivace a využití mezipředmětových vztahů u žáků zvyšují zájem o činnost. Žáci jsou vedeni k dodržování bezpečnosti práce, průběžně se u nich rozvíjí vytrvalost, zodpovědnost a sebekontrola. V rámci pracovního vyučování získávají zručnost. Organizace, formy a metody výuky jsou zejména v předmětech naukového charakteru pouze vyhovující.

Motivaci není ze strany vyučujících věnován potřebný prostor. V hodinách absentuje vstupní i průběžná motivace učiva, nejsou v potřebné míře uváděny příklady z praxe a chybí i návaznost na životní zkušenosti žáků. Zkoušení a opakování navazuje na probírané učivo, hodnocení je spravedlivé a většinou pro žáky motivující. Téměř všechny sledované hodiny končily se zvoněním, bez závěrečného hodnocení výkonu žáků. Motivace a hodnocení, které je založeno výhradně na klasifikaci známkou, jsou hodnoceny jako průměrné.

Interakce a komunikace je na průměrné úrovni. Vyučující připouštějí různost názorů, ale vzhledem k organizaci výuky nevytvářejí potřebný prostor pro diskusi. Komunikace je založena na vzájemné důvěře a na respektování osobnosti žáků. Z hospitovaných hodin vyplývá, že učitelky preferují verbální komunikaci, mluví zřetelně, spisovně. Žáci s vyučujícími spolupracovali, k výuce měli pozitivní vztah, zejména ve třídě s nižšími ročníky.

Z výše uvedených skutečností vyplývá, že vzdělávání je značně ovlivněno organizací výuky, v předmětech s převahou naukového charakteru je velmi slabým místem využívání pomůcek, pestrost forem a metod práce. Proto vzdělávání v naukových předmětech hodnotí ČŠI jako pouze vyhovující. Na velmi dobré úrovni je výuka předmětů s převahou výchovného zaměření.

Druhý stupeň

Blok humanitně orientovaných předmětů

V bloku humanitně orientovaných předmětů byla posuzována výuka českého a cizích jazyků, občanské a rodinné výchovy a dějepisu.

Ředitel školy předložil časové a tematické plány, které od učitelů požaduje. Tyto plány vycházejí z deklarovaného vzdělávacího programu, ale jejich faktické naplnění se v jednotlivých předmětech liší. Plány českého jazyka, cizích jazyků a občanské výchovy jsou v souladu se zápisy třídních knihách, osnovy jsou plněny. Kontrolou třídních knih školního roku 2000 – 2001 bylo zjištěno, že učivu novodobých dějin je věnováno minimum času (období let 1948 – 1989 – 1 vyučovací hodina) a v hodinách rodinné výchovy nebyl vyučován tematický celek Prevence zneužívání návykových látek. Osnovy rodinné výchovy nejsou plněny. Časová dotace není splněna při skupinovém vyučování německého jazyka (zařazeny pouze 2 hodiny týdně). Všechny hospitované hodiny však byly připraveny velmi pečlivě.

Sledovaným předmětům vyučují kvalifikovaní učitelé, ne vždy však s aprobační pro vyučovaný předmět. Materiální podmínky výuky jsou průměrné. V hodinách byly většinou využívány učebnice, jen sporadicky byly využity atlasy a další pomůcky. Pouze v hodinách českého a anglického jazyka bylo ve větší míře využito názoru. Přestože vyučující mohou využít audiotechniku, stalo se tak pouze v jedné hodině anglického jazyka.

Psychohygienické zásady byly zohledňovány spíše v nižších ročnících, tempo výuky a stavba hodin ve vyšších ročnících zařazení relaxačních činností nedovolovaly.

Hodiny měly tradiční stavbu s převahou frontální práce, v hodinách občanské a rodinné výchovy převažoval řízený rozhovor. V hodinách anglického jazyka pak bylo využito párové práce a skupinové práce na koberci, chybělo však praktické využití získaných vědomostí. V hodinách českého jazyka bylo velmi dobře pracováno s chybou, vždy byla vyžadována zpětná vazba a z náhodného výběru sešitů vyplývá, že vyučující velmi často a pečlivě opravuje sešity žáků.

Ve všech hodinách byli žáci seznámeni s průběhem hodiny, nechyběla úvodní motivace. V průběhu hodiny byli žáci povzbuzováni a motivováni pochvalou. Kontrolou žákovských knížek bylo zjištěno, že ve všech sledovaných předmětech je nejvíce známek z desetiminutovek (v řádu desítek), malý prostor je věnován ústnímu projevu žáků. V hodinách jazyků nechybělo závěrečné shrnutí a konkrétní hodnocení, v naukových předmětech a výchovách většinou čas na shrnutí a hodnocení nezbyl.

V hodinách výchov byl žákům dán prostor pro vyjádření vlastního názoru, hodiny byly vedeny komunikativně a s ohledem na potřeby žáků. V jazycích a dějepise směřovala komunikace od učitele k žákům. V hodinách anglického jazyka ve vyšších třídách byla komunikace limitována jazykovými znalostmi vyučující a nebyl proto patřičný čas věnován konverzaci. Pouze v jednom případě musela vyučující řešit nespolutracující chování žáků a nekázeň.

Na základě uvedených skutečností hodnotí ČŠI všechny sledované oblasti vzdělávání jako průměrné.

Blok přírodovědně orientovaných předmětů

V rámci bloku přírodovědných předmětů byla posouzena výuka v předmětech: matematika, fyzika, chemie, přírodopis a informatika. Tyto předměty jsou přiděleny čtyřem vyučujícím.

Plánování učiva je na velmi dobré úrovni. Většinou se rozplánování učiva odvíjí od používaných učebnic a ředitel školy navíc požaduje rozplánování učiva do časových

tematických plánů. Osnovy jsou dodržovány a pozitivem je, že je pamatováno na zařazování laboratorních úloh a používané učebnice svým obsahem ani osnovám neodporují. Nepochopení osnov se projevilo pouze v sedmém ročníku v matematice, kde rozvržení a zařazování geometrického učiva nerespektuje obecně platné pedagogické zásady. V této třídě se žáci celé první pololetí nesetkali s učivem geometrie a věnovali se pouze aritmetice a algebře. V únoru však nastoupila nová vyučující, která již potřebné střídání jednotlivých částí předmětu vnímá, a učivo je zařazováno v souladu s potřebami a možnostmi žáků. Formální jsou plány rozvržení učiva pro fyziku. Neodpovídají realitě školy, protože byly vypracovány spíše jako metodický návrh pro ostatní učitele fyziky v okrese. Pro tuto školu jsou maximalistické, konkrétní učivo bylo přesouváno do dalšího ročníku, který však již původní naplánované učivo má a prostor pro úpravy navíc je minimální. Nejedná se o zanedbatelné skluzy v plánování, ale např. o celek učiva optiky v délce osmi týdnů. Přesunutí učiva je sice zaznamenáno ve výroční zprávě o činnosti školy, ale uvedený důvod chřipkových prázdnin, realitě neodpovídá.

Na většinu hodin byli učitelé pečlivě připraveni. Pouze v jedné hodině fyziky nebyl splněn zadaný vyučovací cíl.

Personální podmínky jsou velice příznivě dány skutečností, že všichni vyučující těchto předmětů jsou kvalifikovaní učitelé pro 2. stupeň ZŠ a až na informatiku mají i příslušnou aprobaci pro předmět, který vyučují. Samotné působení pedagogů v hodinách odpovídá běžné práci učitele. V tomto hodnocení jsou zařazeny hodiny velmi dobré, ve dvou případech vynikající a hodiny průměrné. Materiální podmínky školy pro výuku uvedených předmětů jsou průměrné. Většina sice starších, ale funkčních pomůcek umožňuje realizovat zvolené vzdělávací dokumenty. Ve třídách je starší školní nábytek. Většina používaných židlí není výškově v souladu se stoly, což je problémem žáků všech výšek a typů postav. Vybavení tříd je funkční a v pracovních fyziky vhodně doplňuje učební pomůcky a fyzikální témata. Psychohygienické podmínky ve vyučovacích hodinách lze hodnotit jako průměrné. Popsané vybavení tříd, skladba hodin, někdy i zařazení relaxace a různých forem práce toto potvrzují. Pouze po jedné vyučovací hodině se žáci vyjadřovali ve smyslu, že hodina probíhala jinak, než je běžné bez přítomnosti kontroly, a vstřícnost učitele není zdaleka taková, jak bylo předváděno.

Organizace, formy a metody práce vyučujících lze hodnotit jako průměrné. Všechny hodiny byly vedeny frontálně. Pouze ve dvou hodinách učitelé využili výhodný malý počet žáků ve třídě. Ve většině hodin pracují žáci podle zažitých návyků, organizační pokyny učitelů jsou jasné. Uplatňují se mezipředmětové vztahy a sled informací je přiměřený probíranému učivu a věkovým zvláštnostem žáků. Pouze ve dvou hodinách byli žáci neustálým učitelovým odbíháním od tématu a uváděním osobních zkušeností vytrhováni a víceméně rušeni v práci. Vhodně se používají učebnice. Alternativní způsoby řešení a uplatnění vlastního názoru se objevily zhruba v polovině zhlédnutých hodin. V dalších hodinách se žáci, pokud měli zájem, dokázali prosadit, ale byly i hodiny, kde formulace odpovědí byla podřízena představám učitele, nebo se bez ohledu na novou látku taxativně vyžadovaly vědomosti a přesné odpovědi. Ve dvou vyučovacích hodinách bylo pracováno s chybou. Společným nedostatkem je absence smysluplného závěru vyučovacích hodin. Práce je doslova „odříznuta“ zvoněním. Nezbývá čas na závěrečné zhodnocení výkonů žáků nebo sebehodnocení žáků. Většinou se do přestávky ještě zadával úkol.

Motivace spočívá ve snaze dosažení lepší známky nebo v upozorňování na chyby žáků. Vnitřní motivace a radost z toho, že se podařilo žákovi uspět, byla patrná pouze v jedné hodině matematiky. Pozitivem tohoto okamžiku bylo i to, že žák byl oceněn nejen učitelem, ale i spolužáky. Hodnocení žáků je především založeno na klasifikaci známkou, ale objevovalo se i hodnocení slovní. Za zmínku stojí drtivá převaha hodnocení za písemné

výkony v žákovských knížkách. Tento způsob získávání známek (opodstatněný např. v matematice) je uplatňován v dalších přírodovědných předmětech, v základech administrativy nebo předmětech, kde je jiný projev žáka než písemný dokonce nutný. Chybí tak zohlednění žáků s poruchami učení a také ostatním žákům převážně písemné zkoušení vyhovovat nemusí.

Komunikace a interakce je na průměrné úrovni. Učitelé se většinou spokojují s jednoslovnými odpověďmi nebo za žáky odpovědi dokončují. Malý počet žáků ve třídě dovoluje jejich zapojení při frontálním způsobu výuky. Některým vyučujícím nevádí ani spontánní zapojování žáků do průběhu hodiny. Dovedou na toto reagovat a netrpí tím ani kázeň v hodině. Většina hodin probíhala v atmosféře důvěry a žáci měli snahu spolupracovat. Pouze v jedné hodině byl vyučující dominantní natolik, že se žádná aktivita od žáků neuskutečnila, ač byla učitelem očekávána a vyžadována.

Na základě uvedených hodnocení je celkově hodnocena kvalita vzdělávání v přírodovědném bloku předmětů jako průměrná.

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání ve sledované oblasti

Na základě uvedených zjištění a hodnocení průběhu vzdělávání v blocích předmětů Česká školní inspekce konstatuje, že plánování a příprava výuky vychází z deklarovaných vzdělávacích programů, učební osnovy jsou průběžně plněny, s výjimkou předmětu rodinná výchova na 2. stupni a rýsování v 9. ročníku speciální třídy. Personální, materiální a psychohygienické podmínky jsou celkově na průměrné úrovni. Organizace, formy a metody výuky mají průměrnou úroveň, dílčí nedostatky v této oblasti byly zaznamenány především ve speciálních třídách a ve třídách prvního stupně tam, kde se společně vzdělávají žáci několika ročníků. Organizace výuky ovlivňuje i motivaci, interakci a komunikaci. Tuto oblast hodnotí ČŠI také jako průměrnou. Příčinou průměrného hodnocení je odborná a pedagogická nezpůsobilost některých vyučujících a výrazný nezájem ze strany školy na poskytování metodické pomoci těmto vyučujícím.

Úroveň průběhu vzdělávání je celkově hodnocena jako průměrná.

HODNOCENÍ PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ

Plánování

Záměry rozvoje školy vychází ze znalosti prostředí, ve kterém se škola nachází (venkovská, úplná škola). Předložená Koncepce školy pro školní rok 2001/2002 je krátkodobého charakteru a zaměřuje pozornost především na výchovně vzdělávací oblast. Pedagogické zřetely jsou zde nadřazeny nad ostatní. Mezi prioritní úkoly patří nabídka kroužků a nepovinných předmětů, další zvyšování odborné a pedagogické způsobilosti pedagogů, využívání výpočetní techniky, napojení a práce s internetem ve výuce i v době mimo vyučování. Celoroční plán je konkretizován a operativně doplňován v měsíčních plánech. Plán je dle vyjádření ředitele školy s pedagogy prodiskutován a na zahajovací poradě odsouhlasen podpisy členů pedagogické rady. K plánu, na jehož tvorbě se podílí především ředitel, nejsou z řad pedagogů vznášeny žádné připomínky. Při plánování není v potřebné míře využíváno podnětů a připomínek komisí, např. metodického sdružení a předmětových komisí. Dle vyjádření ředitele, pokud by připomínky byly k věci a neodporovaly legislativě, měli by pedagogové možnost uplatnit své názory. Metodické orgány jsou ve škole sice zavedeny, ale pracují pouze formálně (viz. kapitola Organizování).

Výuka probíhá podle schváleného vzdělávacího programu Základní škola, vydaného MŠMT

pod č.j. 16 847/96-2 a Úprav a doplňků tohoto vzdělávacího programu, které byly schváleny MŠMT pod č.j. 25 018/98-22 s platností od 1. září 1998. Ve speciálních třídách jsou žáci vzděláváni podle Vzdělávacího programu zvláštní školy, který schválilo MŠMT pod č.j. 22 980/97-22 s platností od 1. září 1997. Ředitel školy požaduje na vyučujících rozplánování učiva dle jednotlivých předmětů do tematických a časových celků. V některých předmětech se jedná o formální dokument, neboť při tvorbě plánů bylo spíše respektováno členění učiva dle učebnic před učebními osnovami.

V letošním školním roce škola integruje 4 žáky se SPUCH, z toho má jeden žák tělesné postižení. Všichni integrovaní žáci mají kvalitně vypracovaný individuálně vzdělávací program. Škola nepožaduje na tyto žáky zvýšené finanční prostředky. Z hlediska celé školy žáci využívají nabídky volitelných a nepovinných předmětů. Více než polovina všech žáků (54 %) navštěvuje nepovinné předměty, další žáci se pravidelně scházejí ve čtyřech zájmových kroužcích.

Na základě výše uvedených skutečností hodnotí ČŠI kvalitu, rozsah a účelnost plánování jako průměrné.

Organizování

Právní subjekt řídí ředitel, který prošel řádným konkurzem a v roce 1998 byl ve funkci na základě periodického hodnocení práce potvrzen. Škola má druhým rokem již devět tříd, ale ani nyní nevyužívá ředitel možnosti jmenovat svého zástupce a nadále v případě své nepřítomnosti určuje pro zastupování (většinou) pedagoga – rodinného příslušníka.

Kompetence pracovníků jsou vymezeny ve vnitroorganizační směrnici školy. Tento organizační řád, platný od 1. ledna 2001, uvádí organizační strukturu celé školy, pracovní náplň, úkony a povinnosti zaměstnanců. Organizační řád má formální charakter, neboť např. v bodě č. 4 uvádí funkci zástupce ředitele, zároveň tato funkce je uváděna v bodě č. 8 (organizační schéma školy) a v části o provozu školy se hovoří o týdenních plánech akcí, což je v rozporu s realitou, neboť týdenní plány ve škole nejsou zavedeny. Současná organizační struktura neumožňuje účinné řízení školy, neboť ředitel vše provádí sám a dle vlastního vyjádření bývá v časové tísní (např. hospitační činnosti).

Dokumentace upravující organizaci výchovně vzdělávací činnosti školy je vedena. V průběhu komplexní inspekce byly zjištěny nedostatky ve vedení povinné dokumentace, které se týkají administrativního charakteru. Poradním orgánem ředitele školy je pedagogická rada. Ve škole jsou sice ustanoveny, ale pouze formálně pracují metodická sdružení a předmětové komise.

Přenos informací od ředitele k pedagogům a naopak je vzhledem k velikosti školy funkční. Učitelé získávají potřebné a úplné informace od ředitele formou osobního setkání, prostřednictvím nástěnek ve sborovně nebo na operativních a pracovních poradách. Ochrana osobních údajů zaměstnanců i žáků školy je zajištěna kvalitně. Zákonní zástupci jsou informováni o prospěchu, chování i činnosti školy pravidelně a včas. Z dotazníků, které byly zadány před inspekcí, vyplývá, že zástupci žáků jsou spokojeni s informovaností školy. Spolupráce rodičů se školou je rozdílná, někteří hledají dle vyjádření ředitele záminku k osočování školy, ale s náměty pro zlepšení či s konstruktivními připomínkami nepřicházejí. Většina rodičů vyjádřila v dotaznících spokojenost se školou.

Škola se vhodným způsobem prezentuje na veřejnosti. Pořádá na Obecním úřadě výstavky prací žáků, pro důchodce a další širokou veřejnost připravuje vánoční vystoupení žáků apod. Rozhodnutí, která vydává ředitel, jsou jednoznačná a mají všechny náležitosti. K podnětům a připomínkám pracovníků zaujímá ředitel dle vlastního vyjádření většinou záporná stanoviska, zejména v oblasti využití finančních provozních prostředků.

Informační systém školy je na velmi dobré úrovni. Organizační uspořádání a funkčnost metodických orgánů je pouze vyhovující.

Vedení a motivování pracovníků

Ředitel školy upřednostňuje autoritativní styl řízení, kde vážne zejména komunikace mezi ním a většinou pedagogického sboru. V průběhu konání inspekce bylo z iniciativy 8 pedagogů z 12 (mimo ředitele a dalších tří učitelek, přičemž jedna z nich je manželka ŘŠ) sjednáno setkání s inspektory. Z této besedy vyplývá, že učitelé cítí ze strany ředitele aroganci, nechť k dialogu, někteří se bojí vyjádřit vlastní názor a někteří dokonce v krajním řešení uvažují i o podání výpovědi. Vedení a řízení školy je plně v rukou ředitele, který operativně řeší vzniklé situace. Zároveň vytváří podmínky pro uplatnění tvořivosti a iniciativy pracovníků při vedení zájmových kroužků, výzdoby interiéru školy apod. Pro pozitivní vývoj školy využívá v rámci přidělování předmětů odbornou a pedagogickou způsobilost pedagogů, učitelům umožňuje účast na vzdělávacích akcích, zajišťuje nákup odborné literatury a periodik. V Organizačním zajištění školního roku 2001/2002, které předložil ředitel je uveden přehled uvádějících a začínajících nebo nekvalifikovaných učitelů, ale ve skutečnosti se jedná o formální část dokumentu, neboť dle vyjádření jedné z uvádějících učitelek neposkytuje v letošním školním roce nikomu metodickou pomoc. Metodická pomoc nekvalifikovaným pedagogům není poskytována na patřičné úrovni, neboť zde není vytvořen prostor pro hospitace u učitelů odborně a pedagogicky způsobilých, metodické orgány nepracují funkčně a ředitel školy provádí hospitační činnost velmi sporadicky.

Systém hmotného stimuluování pracovníků je zajištěn ve formě nadtarifních složek platu, zejména v osobním příplatku, pro něž má ředitel stanovena hodnotící kritéria, s nimiž jsou pracovníci školy prokazatelně seznámeni.

Pravidelné sebehodnocení školy probíhá formou výroční zprávy o činnosti školy veřejně na pedagogických radách a provozních poradách.

Vedení a motivování vykazuje nedostatky především v oblasti mezilidských vztahů, nedostatečná pozornost je věnována odborně a pedagogicky nezpůsobilým pedagogům. Vedení a motivování je pouze vyhovující.

Kontrolní mechanismy

Ředitel školy má v písemné podobě velmi přehledně vypracovaný celoroční plán kontrolní činnosti. Dle tohoto plánu zaměřuje pozornost na oblast vedení povinné a další dokumentace, na dozorovou činnost, práci výchovné poradkyně, hospitační činnost a další kontroly.

Kontrola provozu školy je prováděna pravidelně, z kontrol jsou vedeny zápisy a v případě zjištění nedostatků jsou vyvozovány závěry a je prováděna následná kontrola. Hospodaření je kontrolováno také průběžně.

Kontroly pedagogické dokumentace nejsou prováděny systematicky a důsledně, vyučující proto nemohou od ředitele získat potřebné informace o kvalitě své práce. Nedůsledně je kontrolováno vedení povinné dokumentace, plnění učebních osnov, malá pozornost je věnována hospitační činnosti, především u odborně a pedagogicky nezpůsobilých pedagogů. V letošním školním roce ředitel uskutečnil 12 hospitací, kdy věnoval pozornost průběhu celé hodiny. Z hospitací vede písemné záznamy, s učiteli provádí rozbor hodin. Pro hodnocení úrovně výsledků učení žáků škola v letošním školním roce nevyužívá evaluačních nástrojů. V loňském školním roce byly provedeny vertikální prověrky z českého jazyka a matematiky formou testů, na jejichž přípravě se podíleli vyučující daných předmětů.

Rezervy v oblasti kontrolních mechanismů jsou především v kontrolách výchovně vzdělávacího procesu. Malá pozornost je věnována hospitační činnosti u nekvalifikovaných učitelů. Kontrolní mechanismy hodnotí ČŠI jako pouze vyhovující.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Plánování činnosti školy je výsadou ředitele školy. Celoroční plán byl sice pedagogickou radou přijat a odsouhlasen, ale pedagogové se na jeho tvorbě nepodíleli. Výuka probíhá podle schválených učebních dokumentů. Organizační struktura neumožňuje účinné řízení, předložený organizační řád neodpovídá této škole. Vedení a motivování je hodnoceno jako pouze vyhovující. Významným faktorem, který negativně ovlivňuje podmínky vzdělávání, je špatná komunikace mezi ředitelem a členy pedagogického sboru, malá schopnost přijímat, tolerovat a diskutovat o různých názorech, hledat alternativní řešení. Málo důsledná je kontrolní činnost výchovně vzdělávacího procesu. Na základě výše uvedených skutečností hodnotí ČŠI podmínky vzdělávání jako pouze vyhovující.

HODNOCENÍ EFEKTIVNOSTI VYUŽÍVÁNÍ PROSTŘEDKŮ PŘIDĚLENÝCH ZE STÁTNÍHO ROZPOČTU VZHLEDEM K ÚČELU JEJICH POSKYTNUTÍ A VZHLEDEM K UČEBNÍM DOKUMENTŮM
--

Hodnocení efektivity čerpání NIV

Škole byly stanoveny závazné ukazatele rozpočtu neinvestičních výdajů (NIV) v oblasti mzdových prostředků, povinných odvodů, ostatních neinvestičních výdajů (ONIV) a závazné limity počtu pracovníků. Škola v kontrolovaném období stanovené ukazatele dodržela. Hospodářský výsledek za sledované období byl kladný. Porovnáním rozpisu rozpočtu s výkazem zisku a ztrát bylo zjištěno, že údaje uvedené ve výkazech souhlasí se stanoveným rozpočtem a s účetnictvím. Podíl příspěvku ze státního rozpočtu na celkových nákladech školy za sledované období činil 87,40 %. Nevyčerpané prostředky ve výši 0,17 % z přiděleného příspěvku ze státního rozpočtu škola odvedla zpět do státního rozpočtu, což bylo doloženo výpisem z bankovního účtu. Kontrolou nebylo zjištěno neoprávněné čerpání NIV.

Hodnocení efektivity čerpání mzdových prostředků

Závazné ukazatele mzdové regulace, tj. limit počtu pracovníků a limit prostředků na platy, škola v kontrolovaném období dodržela. Výkaz o pracovnících a mzdových prostředcích v regionálním školství za 1. - 4. čtvrtletí 2001 (P 1-04) byl vypracován v souladu s účetnictvím organizace a stanoveným zákonem. Přidělené mzdové prostředky byly za sledované období vyčerpany na 99,82 % a jejich čerpání v průběhu roku bylo rovnoměrné. Kontrolou zařazení zaměstnanců školy do platových tříd a stupňů bylo zjištěno, že organizace při jejich zařazování postupuje v souladu s platnými předpisy pro odměňování zaměstnanců rozpočtových a některých dalších organizací. Osobní spisy zaměstnanců obsahují řádně vyplněné pracovní smlouvy, platové výměry, které jsou vystavovány při každé změně včetně jejich zdůvodnění. Podklady pro výpočet praxe, stanovení osobních příplatků dle kritérií a doklady o nejvyšším ukončeném vzdělání jsou rovněž součástí osobních spisů.

Škola má vypracovaný rozpočet FKSP včetně zásad pro jeho používání. O čerpání FKSP je vedena přehledná evidence. Tvorba a čerpání FKSP v roce 2001 byly v souladu s vyhláškou o fondu kulturních a sociálních potřeb.

Hodnocení efektivity čerpání ONIV

Přidělené finanční prostředky ze státního rozpočtu na ostatní neinvestiční výdaje (ONIV) škola v kontrolovaném období použila na výuku plavání žáků, na nákup učebnic, učebních pomůcek, ochranných pracovních pomůcek (pracovní rukavice) a na další vzdělávání pedagogických pracovníků. Použití finančních prostředků na výše uvedené výdaje bylo doloženo účetními doklady (fakturami) a výpisy z bankovního účtu. Použití přidělených prostředků na ONIV lze hodnotit jako efektivní.

Hodnocení efektivity čerpání účelových prostředků

Účelové prostředky byly škole přiděleny na další vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP) a byly na tento účel v plné výši využity. Pedagogičtí pracovníci školy se zúčastnili v kontrolovaném období celkem 12 kurzů a seminářů např.: „Etnohry“, „Práce s keramickou hlinou“, „Pohybové aktivity pro žáky speciálních škol“, „Integrovaný žák v podmínkách ZŠ“, „Psychologie řízení kolektivu“, „Problémy dyslektických dětí při výuce jazyků“ apod. Všechna absolvovaná školení v rámci DVPP byla zajišťována prostřednictvím Pedagogického centra v Ústí nad Labem.

Hodnocení výroční zprávy o hospodaření školy

Výroční zpráva za školní rok 2000/2001 byla zpracovaná v souladu s platnou legislativou a obsahuje veškeré požadované údaje.

Hodnocení efektivity využívání prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem k účelu jejich poskytnutí a vzhledem k učebním dokumentům

Na základě kontrolních zjištění v oblasti čerpání neinvestičních prostředků lze konstatovat, že finanční prostředky přidělené ze státního rozpočtu na rok 2001 byly vzhledem k účelu jejich poskytnutí a vzhledem ke schváleným učebním dokumentům efektivně využity ve všech kontrolovaných oblastech a se státním rozpočtem řádně zúčtovány.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Výchovné poradenství

Tato oblast práce je svěřena zkušené kvalifikované učitelce. Funkci vykonává pět let, pro výkon výchovného poradenství nemá požadované kvalifikační studium. Její práce se odvíjí od plánu práce výchovného poradce na školní rok a pracovní náplně dané ředitelem školy. Vzdělávání je dáno účastí na okresních akcích, které jsou pro tuto oblast pořádány.

Výchovná poradkyně se zabývá oblastmi výchovně – vzdělávacích problémů ve škole, stížnostmi k této problematice, přípravou na budoucí volbu povolání, integrací žáků se specifickými potřebami vzdělávání. Zároveň je pověřena funkcí preventivní sociálně patologických jevů. Tato funkce není ve škole rozdělena, problematikou se nezabývá více odborníků, oblast prevence v podstatě ustrnula na drogové problematice tak, jak byla tato problematika chápána před třemi, čtyřmi lety. Na současnou potřebu zareagováno není a není vypracován ani minimální preventivní program požadovaný příslušným metodickým pokynem MŠMT.

I přes tento nedostatek škola řeší problémové jevy jako je např. šikana. Konkrétně se v minulém roce těmito jevy zabývala.

Dalšími partnery v práci výchovné poradkyně, kromě žáků a rodičů, jsou: pedagogicko

psychologická poradna, obecní a okresní úřad, policie.

Orientace výchovné poradkyně v problematice výchovného poradenství je dobrá a realizace výchovného poradenství je hodnocena ČŠI jako průměrná. Sdružení funkce preventisty sociopatologických jevů s funkcí výchovného poradce na této konkrétní škole není vhodné.

Školní družina

Součástí školy je jedno oddělení školní družiny, do kterého bylo zařazeno 25 žáků. V Přehledu výchovně-vzdělávací práce je však oficiálně zapsáno 37 žáků, což je v rozporu s rozhodnutím zastupitelstva obce ze dne 11. března 2002. Vychovatelka vede docházku všech žáků, zařazených i nezařazených. Družina nemá ranní provoz.

Plán výchovně-vzdělávací práce je zaměřen na rekreační a sportovní činnost, příprava na vyučování je prováděna pouze se souhlasem rodičů. Vychovatelka preferuje pobyt dětí venku, využívá školní hřiště a další prostory školy.

Školní družina má k dispozici jednu větší místnost vybavenou obývací stěnou a školním sedacím nábytkem (14 míst k sezení), k vybavení místnosti patří televizor a videorekordér. K dispozici jsou hry a stavebnice v dostačujícím množství, obnovované podle finančních možností školy. Spotřební materiál pro výtvarné a rukodělné činnosti postačuje.

Součástí komplexní inspekce bylo zjištění stavu zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a zajištění požární ochrany s ohledem na bezpečné prostředí pro žáky.

Fyzickou prohlídkou budovy školy a prostor, které škola užívá, bylo zjištěno následující:

- v hlavní budově školy není vnitřní ani venkovní schodiště opatřeno záchytným madlem
- lékárničky, rozmístěné po budovách obsahují léčivo s prošlou expirační dobou
- v šatnách tělocvičny je poškozená, vylámaná podlahová krytina
- v tělocvičně je snížena možnost zdolávání případného požáru, přenosný hasicí přístroj nebyl revidován v příslušných lhůtách
- na školním dvoře jsou umístěny neukotvené branky na kopanou s kovovou konstrukcí, které by v případě pádu žáka mohly způsobit úraz s trvalými následky
- kontrolou Knihy úrazů a související dokumentací bylo zjištěno, že škola neprojednává se všemi rodiči, příp. zákonnými zástupci žáka odškodnění za školní úraz, patřičné odškodnění je prováděno pouze na základě aktivity rodičů postižených žáků
- škola nedoložila písemný doklad o seznámení a proškolení žáků s bezpečnostními riziky při mimořádných akcích organizovaných školou, jako je např. návštěva divadelního představení konaného mimo sídlo školy

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Zřizovací listina školy vydaná Obcí Radonice dne 30. prosince 1992 pod č.j. 989/92 a změna zřizovací listiny vydaná Obcí Radonice pod č.j. 567/99 ze dne 11. března 1999, kterou se mění adresa sídla školy
- Rozhodnutí o změně v zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení, vydané ŠÚ Chomutov pod č.j. PgO 516/2000 s účinností od 1. ledna 2001
- Třídní knihy, třídní výkazy a katalogové listy platné pro školní rok 2000/2001 a 2001/2002 v obou speciálních třídách a ve všech ročních prvním i druhém stupně

- Odborná vyšetření žáků, opravňující vřazení do speciální třídy
- Rozvrhy vyučovacích hodin dle tříd a vyučujících platné pro školní rok 2001/2002
- Dokumentace školní družiny – Přehled výchovně vzdělávací činnosti, vnitřní řád školní družiny platný pro školní rok 2001/2002 a plán činnosti pro školní rok 2001/2002
- Celoroční plán školy, měsíční plány a plán kontrolní činnosti na školní rok 2001/2002
- Učební plán školy pro školní rok 2001/2002
- Vzorky žákovských knížek a sešitů žáků ve školním roce 2001/2002
- Organizační řád, školní řád – platné pro školní rok 2001/2002
- Jmenování do funkce ředitele s účinností od 1. ledna 1992
- Statistický výkaz Škol (MŠMT), výkaz zisku a ztrát, rozvaha
- Rozpočet NIV, vnitřní platový předpis, výroční zpráva o hospodaření školy za rok 2001
- Tvorba, rozpočet a zásady čerpání FKSP rok 2001, výpisy z běžného účtu FKSP za rok 2001
- Zúčtování se státním rozpočtem rok 2001
- Vnitřní směrnice pro vedení účetnictví a zpracování účetních dokladů
- Účtový rozvrh pro rok 2001, hlavní kniha leden až prosinec 2001, účetní doklady r. 2001 související s dotací a použitím prostředků státního rozpočtu
- Směrnice pro organizaci a řízení BOZP ve školním roce 2001/2002
- Plán první pomoci, kniha úrazů, požární poplachová směrnice, evakuační požární plán

ZÁVĚR

Na základě výše uvedených zjištění a skutečností ČŠI konstatuje, že škola plní své poslání. Plánování a příprava vzdělávání vychází ze schválených učebních dokumentů. Učební osnovy jsou, až na výjimky v některých předmětech, plněny.

Personální podmínky vzdělávání jsou celkově průměrné, neboť výuku zajišťují učitelé odborně a pedagogicky způsobilí, ale i bez požadovaného vzdělání. Průměrné materiální zázemí školy umožňuje realizovat zvolené vzdělávací programy. Psychohygienické podmínky jsou velmi dobré ve třídách 2. stupně (výhodný je relativně nízký počet žáků ve třídách), průměrné jsou ve třídách 1. stupně a pouze vyhovující jsou ve speciálních třídách. Organizace, formy a metody používané ve výuce hodnotí ČŠI jako průměrné v běžných třídách a jako pouze vyhovující v jedné ze speciálních tříd. Rezervy a dílčí nedostatky byly zaznamenány v této oblasti ve sledovaných hodinách naukového charakteru. Motivaci, hodnocení, interakci a komunikaci hodnotí ČŠI celkově jako průměrnou.

Výrazné nedostatky vykazuje kvalita podmínek vzdělávání. Organizování je formální záležitostí, zásadní nedostatky se vyskytují v kontrolní činnosti (nedůsledná kontrola vedení povinné dokumentace, kontrola plnění učebních osnov a nízká hospitační činnost především u nekvalifikovaných pedagogů) a v oblasti vedení pracovníků. Individualistické řízení vytváří disharmonii v oblasti vztahů mezi ředitelem školy a členy pedagogického sboru, což se projevuje ve zhoršujících se mezilidských vztazích.

Poslední inspekce, která sledovala kvalitu vzdělávání a řízení školy jako celek, se uskutečnila v roce 2001. Od té doby nedošlo k žádné výraznější změně ve vývoji školy.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři:	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Erika Bednárová	v.r.
Členové týmu	Mgr. Hana Podešvová	v.r.
	Mgr. Petr Salač	v.r.
Další zaměstnanci ČŠI	Eva Bechyňová Marie Visingerová Libuše Zmátlová	

V Mostě dne 2. dubna 2002

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 12. 4. 2002

Razítko

Ředitel školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Mgr. Mikuláš Bezányi, ředitel školy

v.r..
podpis

Předmětem inspekce bylo zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů. Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnoticí stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Referát školství OkÚ, Vršovců 254, 430 24 Chomutov	2002-04-29	064 31/02-5022
Zřizovatel: Obec Radonice, 431 55 Radonice	2002-04-29	064 32/02-5022

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-----	-----	Připomínky nebyly podány